

Classe 6

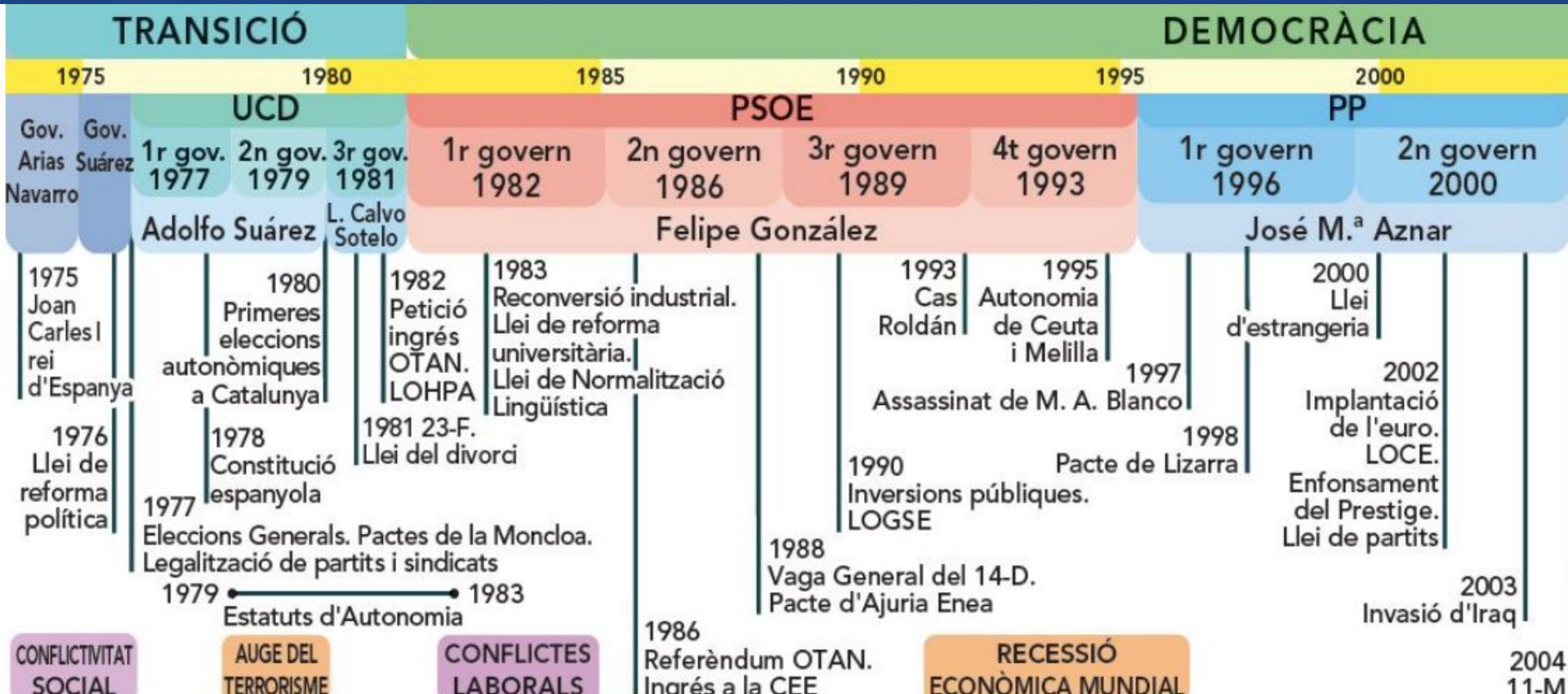
TRANSICIÓ

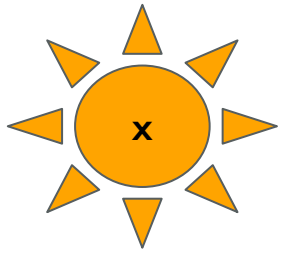
(1975-1986)

Classes de preparació de la Selectivitat

La Transició i la democràcia

Ex 1.

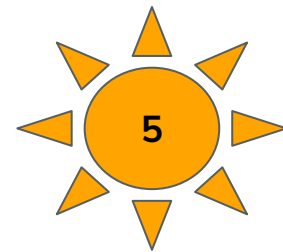
Fonts històriques

Selectivitat
2010-2025

La transició a Catalunya

PAU Setembre 2022

Manifestació proamnistia (passeig de Sant Joan, Barcelona, 6 de febrer de 1976).

FONT: Manel Armengol.

Any 1 - Número 122
Preu: 10 p / 2,3 NF (grav.)
35 Pàgines
Subscripció d'1 generat
per transport aèriat a
Barcelona, Madrid,
Saragossa i València
Editor:
Premsa Catalana, S.A.
Barcelona
Director:
Josep Paül i Olivella

AVUI

Redaccio
i Administració:
Diagonala, 214
Barcelona - 8
Telèfon 30 00 24
i Barcelona 24
Tèlex: 5482
Televisió:
Editorial Neerlandia, S.A.
Ruger de Llerda, 25
Barcelona - 8
D.L.: B. 28.240 - 1976

Diumenge, 12 de setembre del 1976

DIADA

Tot Catalunya, present a Sant Boi

L'acte autoritzat reüní cent mil persones en una reivindicació unitària

Exit total: era el comentari final que se sentia arreu de Sant Boi, mentre la gent allí reunida anava marxant pels carrers cap a l'estació o cap als aparcaments dels cotxes. La gent del poble estaven també entusiasmats per l'èxit de la celebració de la Diada de l'onze de setembre en la seva pròpia vila. La plaça de Catalunya s'omplí de gom-gom, i hom creu que foren cent mil les persones que l'omplien juntament amb els que hi havia en els carrers que hi menaven.

L'acte començà a un quart de sis de la tarda, quan la «speaker», l'artista Maria Josep Arenós, demanà un minut de silenci per tots els qui fan mort per la llibertat, i per l'última víctima, J. M. Zabala. Després —mentre encara arribaven ruades de gèrrè— inicià el torn d'intervencions Miquel Roca Junyent, seguit per Octavi Saltor i Jordi Carbonell.

El gran miting unitària de l'onze de setembre es va cloure amb el cant d'«Els segadors», dirigit per Oriol Martorell des de la tarima. El retorn de Sant Boi fou també impressionant.

La plaça de Catalunya de Sant Boi: ahir, la plaça dels catalans. — (Foto Europa)

11
DE SETEMBRE

Les frases d'ahir

ROCA: «Catalunya ha estat sempre al costat de la democràcia».

SALTOR: «Avui, ja tothom, ja tot, és només poble».

CARBONELL: «Només demanem que ens tornin allò que ens van prendre el 1939».

● Informació p. 5 ● 8

FONT: *Avui* (12 setembre 1976).

PAU Setembre 2021

La transició a Catalunya

Manifestació a Barcelona.

FONT: Manel Armengol, abril del 1976.

PAU Setembre 2020

Manifestació proamnistia a Barcelona.
FONT: Manel Armengol, 1976.

Proclamació de Joan Carles I com a rei d'Espanya

Proclamació de Joan Carles I com a rei d'Espanya, 22 de novembre de 1975.

FONT: Agència EFE.

PAU Juny 20223

Proclamació de Joan Carles de Borbó a les Corts com a successor de Franco amb el títol de rei (Madrid, 22 juliol 1969).

FONT: Agència EFE.

Llei per a la reforma política

Remitido a consulta de la nación y ratificado por mayoría de votos en el referéndum celebrado el día 15 de diciembre de 1976 el Proyecto de Ley para la reforma política, de rango fundamental, que había sido aprobado por las Cortes en sesión plenaria del 18 de noviembre de 1976.

Dispongo:

ARTÍCULO PRIMERO

Uno. La democracia, en el Estado español, se basa en la supremacía de la ley, expresión de la voluntad soberana del pueblo.

Los derechos fundamentales de la persona son inviolables y vinculan a todos los órganos del Estado.

Dos. La potestad de elaborar y aprobar las leyes reside en las Cortes. El Rey sanciona y promulga las leyes.

[...]

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

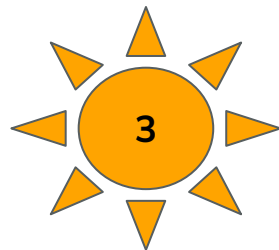
El Gobierno regulará las primeras elecciones a Cortes para constituir un Congreso de 350 diputados y elegir 207 senadores a razón de cuatro por provincia y uno más por cada provincia insular, dos por Ceuta y dos por Melilla. Los senadores serán elegidos por sufragio universal, directo y secreto de los españoles mayores de edad que residan en el respectivo territorio. [...]

La presente Ley tendrá rango de Ley fundamental.

Dada en Madrid a 4 de enero de 1977.

Juan Carlos, Rey

El Presidente de las Cortes Españolas,
Torcuato Fernández-Miranda y Hevia

Llei per a la reforma política

Remitido a consulta de la nación y ratificado por mayoría de votos en el referéndum celebrado el día 15 de diciembre de 1976 el proyecto de Ley para la reforma política, de rango fundamental, que había sido aprobado por las Cortes en sesión plenaria del 18 de noviembre de 1976.

Dispongo [...]:

Artículo primero

Uno. La democracia, en el Estado español, se basa en la supremacía de la ley, expresión de la voluntad soberana del pueblo.

Los derechos fundamentales de la persona son inviolables y vinculan a todos los órganos del Estado.

Dos. La potestad de elaborar y aprobar las leyes reside en las Cortes. El Rey sanciona y promulga las leyes.

[...]

Disposiciones Transitorias

Primera

El Gobierno regulará las primeras elecciones a Cortes para constituir un Congreso de 350 diputados y elegir 207 senadores a razón de cuatro por provincia y uno más por cada provincia insular, dos por Ceuta y dos por Melilla. Los senadores serán elegidos por sufragio universal, directo y secreto de los españoles mayores de edad que residan en el respectivo territorio. [...]

La presente Ley tendrá rango de Ley fundamental.

Dada en Madrid a 4 de enero de 1977.

Juan Carlos, Rey

El Presidente de las Cortes Españolas,

Torcuato Fernández-Miranda y Hevia

PAU June 2010

Preàmbul de l'Acuerdo sobre el programa de saneamiento y reforma de la economía (també conegut amb el nom de Pactes de la Moncloa)

Un primer aspecto en el que se ha alcanzado una base de entendimiento ha sido el diagnóstico de la situación económica del país, calificada como grave debido a la confluencia de diversas crisis. [...]

Ha sido motivo de especial consenso la necesidad de que los costes derivados de la superación de la crisis sean soportados equitativamente por los distintos grupos sociales, así como la exigencia de democratización efectiva del sistema político y económico que ello habrá de comportar para su aceptación por el conjunto de la sociedad. [...]

Se adoptarán las medidas paralelas que aseguren una prestación eficaz y rigurosa del seguro de desempleo y un tratamiento prioritario de las modalidades de creación de puestos de trabajo, atendiendo especialmente al empleo juvenil, contratación temporal de los acogidos al subsidio de paro sin pérdida de sus derechos y a las áreas geográficas de mayor índice de desempleo. [...]

Madrid, 27 de octubre de 1977.

[Signat: Adolfo Suárez (president del Govern); Leopoldo Calvo-Sotelo (Unión de Centro Democrático); Felipe González (Partit Socialista Obrer Espanyol); Santiago Carrillo (Partit Comunista d'Espanya); Enrique Tierno Galván (Partido Socialista Popular); Josep Maria Triginer (Partit dels Socialistes de Catalunya); Joan Reventós (Convergència Socialista de Catalunya); Juan Ajuriaguerra (Partit Nacionalista Basc); Miquel Roca (Convergència Democràtica de Catalunya) i Manuel Fraga (Alianza Popular, que signà només els apartats econòmics dels Pactes).]

FONT: Pactes de la Moncloa, 27 d'octubre de 1977.

*Alguns acords laborals entre partits o entre Govern,
organitzacions empresarials i centrals sindicals*

<i>Mes/any</i>	<i>Nom de l'acord</i>	<i>Banda salarial pactada</i>	<i>IPC*</i>	<i>Signants</i>
Octubre 1977	Pactes de la Moncloa	2% - 22%	16,6%	Partits polítics
Juny 1981	Acord Nacional d'Ocupació	9% - 11%	13,9%	Govern, CEOE,** UGT i CCOO
1985	Acord Econòmic i Social	5,5% - 7,5%	8,2%	Govern, CEOE i UGT

* Índex de preus de consum.

** Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials.

FONT: Manuel TUÑÓN DE LARA (coord.). *Transición y democracia (1973-1985)*. Barcelona: Labor, 1992, p. 294.

Els assassinats d'Atocha del 24 de gener de 1977

LA VANGUARDIA

BARCELONA-1
ESPAÑOLA

Miércoles, 26 de enero de 1977

Edición y Administración: ELIASE, 28
CALLE DE MADRID Y ATOCHA
Teléfono 211.54.21 (28 líneas)
Precio de venta: 15 pts.

FUNDADORES: DON CARLOS Y DON BARELOME GODO

Fundada en 1881 - Número 24.098

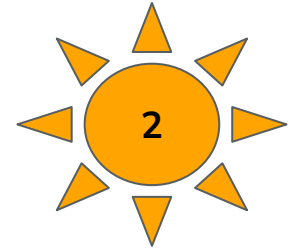
SAUVAGE ASSESINATO COLECTIVO EN MADRID

Ataque con metralletas al despacho de abogados laboristas

Cinco muertos y cinco heridos gravísimos, balance provisional

Cinco muertos y cinco heridos gravísimos es el balance de víctimas, a la hora de cerrar este página, del asesinato cometido por dos individuos armados con metralletas contra el despacho de un abogado laborista, situado en la calle de Atocha, 51, de Madrid, este miércoles, a las veintiseis horas. El suceso, que ha causado veintinueve y seis heridos de otros rasgos mortales, ha conculcado en el curso de la contienda de graves rebufo en el Colegio de Abogados de la ciudad española, ayer por la mañana, de lo que recogemos una nota gratuita en la foto de arriba, durante la cual el señor Pedro Siles, presidente del Consejo de la Atocha, ante los servicios técnicos revisados, dijo: "Este asesinato me recuerda un ataque no solo a los abogados, sino a la libertad de cultura, por lo que no existe el peligro de devolver al la fuerza".

FONT: *La Vanguardia Española* [Barcelona] (26 gener 1977).

PAU Juny 2017

Resultats obtinguts per la Unión de Centro Democrático (UCD) a les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977 (per regions)

Andalusia	34,9 %
Aragó	37 %
Astúries	30,8 %
Balears	51 %
Canàries	61 %
Cantàbria	39,8 %
Castella-la Manxa	42,8 %
Castella i Lleó	49,3 %
Catalunya	17,1 %
Extremadura	50 %
Galícia	53,9 %
Madrid	32 %
Múrcia	40,8 %
Navarra	29 %
País Basc	13,1 %
La Rioja	41,2 %
País Valencià	34 %

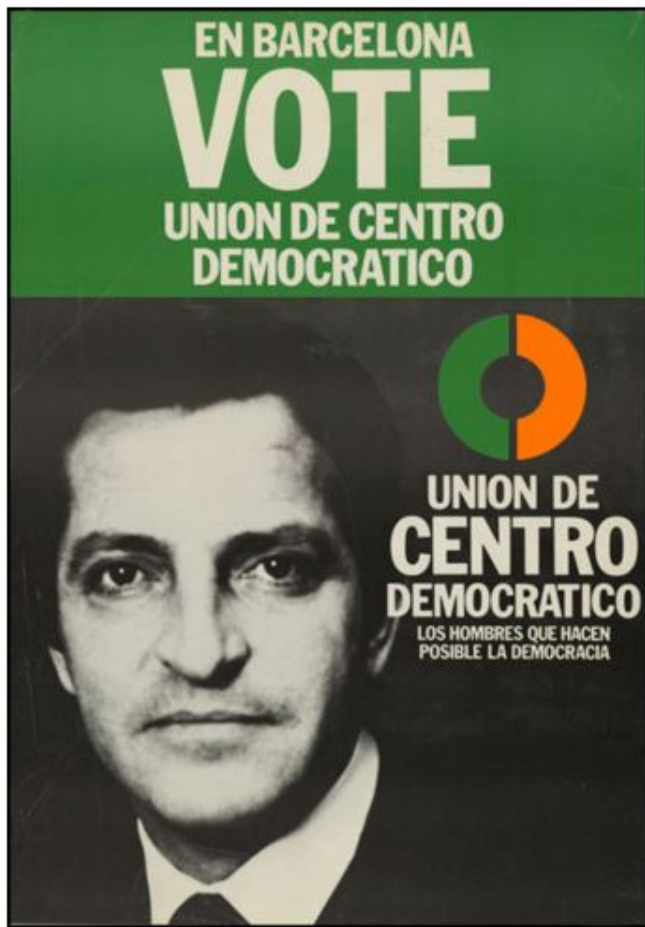
FONT: Mario CACIAGLI. «La parábola de la Unión de Centro Democrático». A: J. F. TEZANOS, R. COTARELO i A. de BLAS (coord.). *La transición democrática española*. Madrid: Sistema, 1989, p. 395-396.

Eleccions del 15 de juny de 1977

FONT: Dipòsit Digital de Documents de la UAB.

PAU Juny 2021

FONT: Unión de Centro Democrático, juny del 1977.

PAU Setembre 2018

Referéndum nacional del 15 de diciembre de 1976

Los españoles decidieron
que la soberanía reside en el pueblo.

15 DE JUNIO

El pueblo expresará
su voluntad soberana
mediante el voto.

**ELECCIONES
GENERALES
A CORTES**

FONT: Propaganda institu-
cional de les eleccions gene-
rals del 15 de juny de 1977.

*Resultats de les eleccions generals del 1977 i del 1982
expressats en nombre d'escons al Congrés dels Diputats*

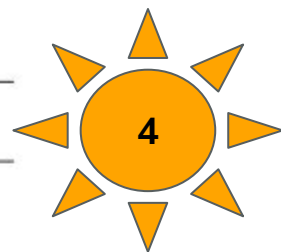
<i>Partit o coalició</i>	<i>1977</i>	<i>1982</i>
UCD	165	11
PSOE-PSC	118	202
PCE-PSUC	20	4
Alianza Popular	16	106
Pacte Democràtic	11	12*
Partit Nacionalista Basc	8	8
Altres	12	6

* Convergència i Unió.

FONT: Elaboració pròpia a partir de premsa de l'època.

Les eleccions espanyoles del 1979 al Congrés dels Diputats

<i>Partits i coalicions</i>	<i>Vots (%)</i>	<i>Escons</i>	<i>Escons (%)</i>
PCE (PSUC)	10,8	23	6,6
PSOE	30,5	121	34,6
UCD	35,0	168	48,6
CD	6,1	9	2,6
PNB	1,5	7	2,0
CIU	2,7	8	2,2
Altres	13,4	14	4,0
Total	100	350	100

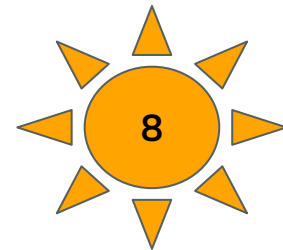
FONT: Álvaro SOTO. *La transición a la democracia: España: 1975-1982*. Madrid: Alianza Editorial, 1998, p. 195.

Presa de possessió de Josep Tarradellas com a president de la Generalitat restaurada

Barcelona, 24 d'octubre de 1977.

FONT: Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià, Monestir de Poblet.

Retorn del president Tarradellas (23 d'octubre de 1977)

Ciudadans de Catalunya, ja sóc aquí! Ja sóc aquí! Perquè jo també vull l'Estatut! Ja sóc aquí! Per compartir les vostres penes, els vostres sacrificis i les vostres joies per Catalunya! Ja sóc aquí! Per treballar amb vosaltres. Per una Catalunya pròspera, democràtica i plena de llibertat. Ja sóc aquí! Per aquesta Catalunya que s'ha de posar a treballar més que mai per fer-la ben forta i ben pròspera. Perquè sigui un exemple per a tots els pobles d'Espanya. Per fer més forta que mai la unitat que hem fet en les hores difícils de la nostra lluita. I que ens ha portat el triomf. Ja sóc aquí! Que junts, amb tots aquells catalans i no catalans que durant tants i tants anys han lluitat per poder arribar un dia amb aquest esclat de joia i entusiasme, puguem fer, com he dit abans, més pròspera, més forta la nostra Catalunya. Ciudadans de Catalunya, permeteu-me que us demani que, en aquests moments de joia, també tinguem la serenitat de reflexionar i de veure les greus responsabilitats que cauen sobre nosaltres. Creiem que aquest triomf que hem tingut ha estat gràcies al sacrifici de tants i tants ciudadans que han donat la seva vida per Catalunya. Ciudadans de Catalunya, voldria que en aquests moments de joia i de responsabilitat penséssiu que tenim altres deures fora de Catalunya. Nosaltres hem de ser l'avançada del benestar, de la prosperitat i de la democràcia de tots els pobles d'Espanya. I permeteu-me, per acabar, que us digui que del fons del meu cor surt el més profund reconeixement per la vostra fidelitat, per la vostra fe en el nostre poble, en la llibertat i en la democràcia. Grans mercès a tots!

FONT: *La Vanguardia* [Barcelona] (25 octubre 1977), p. 6.

PAU Juny 2018

FONT: *La Vanguardia* [Barcelona] (23 octubre 1977).

Estatut d'autonomia de Catalunya del 1979

PREÀMBUL

En el procés de recuperació de les llibertats democràtiques, el poble de Catalunya recobra les seves institucions d'autogovern.

Catalunya, exercint el dret a l'autonomia que la Constitució reconeix i garanteix a les nacionalitats i regions que integren Espanya, manifesta la seva voluntat de constituir-se en comunitat autònoma.

En aquesta hora solemne en què Catalunya recupera la seva llibertat, cal retre homenatge a tots els homes i dones que han contribuït a fer-ho possible.

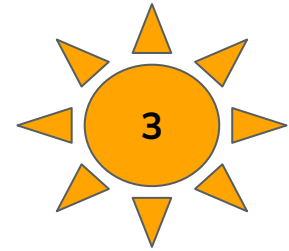
El present Estatut és l'expressió de la identitat col·lectiva de Catalunya i defineix les seves institucions i les seves relacions amb l'Estat en un marc de lliure solidaritat amb les altres nacionalitats i regions. Aquesta solidaritat és la garantia de l'autèntica unitat de tots els pobles d'Espanya.

El poble català proclama com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat, i manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que assegurï una qualitat de vida digna per a tots els qui viuen, resideixen i treballen a Catalunya.

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el lligam amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles; història que els homes i dones de Catalunya volen prosseguir per tal de fer possible la construcció d'una societat democràtica avançada.

Per fidelitat a aquests principis i per fer realitat el dret inalienable de Catalunya a l'autogovern, els Parlamentaris catalans proposen, la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats acorda, el poble català referma i les Corts Generals ratifiquen el present Estatut.

FONT: Estatut d'autonomia de Catalunya (18 desembre 1979).

FONT: Agència EFE, Congrés dels Diputats, 23 de febrer de 1981.

Mensaje del rey Juan Carlos I en la madrugada del 24 de febrero

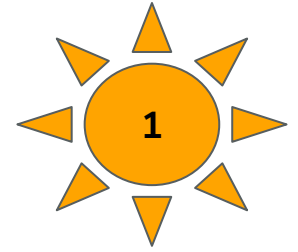
Al dirigirme a todos los españoles con brevedad y concisión, en las circunstancias extraordinarias que en estos momentos estamos viviendo, pido a todos la mayor serenidad y confianza, y les hago saber que he cursado a los capitanes generales de las regiones militares la orden siguiente:

Ante la situación creada por los sucesos desarrollados en el palacio del Congreso, y para evitar cualquier posible confusión, confirmo que he ordenado a las autoridades civiles y a la Junta de Jefes de Estado Mayor que tomen las medidas necesarias para mantener el orden constitucional dentro de la legalidad vigente.

Cualquier medida de carácter militar que, en su caso, hubiera de tomarse deberá contar con la aprobación de la Junta de Jefes de Estado Mayor.

La Corona, símbolo de la permanencia y la unidad de la Patria, no puede tolerar, en forma alguna, acciones o actitudes de personas que pretendan interrumpir por la fuerza el proceso democrático que la Constitución votada por el pueblo español determinó en su día a través de referéndum.

FONT: Text del discurs emès per Televisión Española (TVE) la nit del 23 al 24 de febrer de 1981.

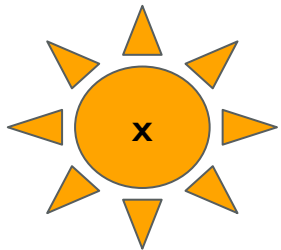

ARTÍCULO PRIMERO:

1. Todos los españoles tienen derecho a una educación básica que les permita el desarrollo de su propia personalidad y la realización de una actividad útil a la sociedad. Esta educación será obligatoria y gratuita en el nivel de educación general básica y, en su caso, en la formación profesional de primer grado, así como en los demás niveles que la ley establezca.

2. Todos, asimismo, tienen derecho a acceder a niveles superiores de educación, en función de sus aptitudes y vocación, sin que en ningún caso el ejercicio de este derecho esté sujeto a discriminaciones debidas a la capacidad económica, nivel social o lugar de residencia del alumno.

FONT: Llei orgànica 8/1985, del 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 159 (4 juliol 1985).

Ex 2.

Termes
històrics

Selectivitat 2025

TERMES HISTÒRICS TRANSICIÓ

23F, Alianza Popular, Amnistia, Arias Navarro, Autogovern, Avortament terapèutic, Barrera (Heribert), Búnquer, Centristes de Catalunya, Coll (Miquel), Colpistes, Competències compartides, Conflictivitat laboral, Congrés dels diputats, Congrés de Cultura Catalana, Consell de Forces polítiques, Constitució 1978, Convergència i Unió, Corts Generals, Demòcratacristians, ERC, Estatuts d'Autonomia, Fuerza Nueva, Fugues de capital, GRAPO, Herri Batasuna, Llei de reforma política, Milans del Bosch, Monarquia parlamentària, Montejurra, Onze de setembre, Organisme consultiu de la presidència, Pactes de la Moncloa, Pacte Suárez-Tarradellas, Part dogmàtica (constitució), Part orgànica (constitució), Partit dels Socialistes (PSC), Platajunta, PCE, *Partido socialista Andaluz* (PSA), PSOE, PSUC, Pujol, Reforma constitucional, Reventós (Joan), Síndic de Greuges, Sindicatura de Comptes, Suárez (Adolfo), Tarradellas, Tejero, UCD

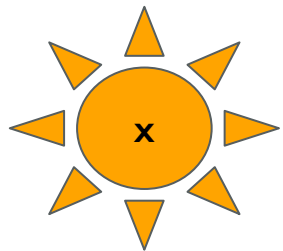
OPCIÓ A

Sou un ciutadà o ciutadana que viu amb incertesa el procés de transició a Espanya arran de la mort del dictador Francisco Franco. Expliqueu el protagonisme de les figures polítiques principals, juntament amb la crisi política i la mobilització ciutadana com a motors de canvi. En la vostra redacció cal que utilitzeu d'una manera adequada els cinc termes següents: *Llei per a la reforma política, búnquer, Adolfo Suárez, PSOE i PCE.*

OPCIÓ A

Un diari estranger us ha enviat a Barcelona com a corresponsal el setembre del 1977 perquè assistiu a una gran manifestació que reclama l'autonomia política. Com a part de la vostra feina, heu de redactar un article utilitzant d'una manera adequada els cinc termes següents: *Estatut d'autonomia, catalanisme, centralisme, Onze de Setembre i amnistia.*

- b. Sou un defensor de la democràcia a Catalunya tot just després de la mort de Francisco Franco i voleu convèncer algun amic o amiga perquè s'uneixi a la vostra lluita. Feu una relació, amb criteris històrics, dels arguments que es podrien utilitzar per informar el futur militant: de quina organització formeu part, quina ideologia i quins objectius té, com s'estructura i quines dificultats es pot trobar quan s'integri a l'organització si és descobert o el lligam entre les reivindicacions socials i polítiques. Utilitzeu els cinc termes següents de manera adequada: *clandestinitat*, *Assemblea de Catalunya*, *associació de veïns*, *amnistia* i *autonomia* (l'ús de cada terme històric val 0,20 punts). [2,50 punts]

Ex 4.

Test Transició

Selectivitat 2025

10 minuts

ESTADÍSTIQUES 2010-2025

Transició

Paper d'Adolfo Suárez...

3,9%

Constitució 76, PSO...

1,3%

23F de 1981 i/o fins...

9,1%

Dret a l'educació (19...

1,3%

Evolució política i ec...

3,9%

Eleccions 80 a Catal...

2,6%

Evol. política i econò...

2,6%

Estatut de Sau (197...

3,9%

Retorn Tarradellas, G...

10,4%

Evolució política entr...

5,2%

Eleccions del 79 i el 82

5,2%

Manis proamnistia

5,2%

De la mort de Franc...

16,9%

Procés de transició e...

7,8%

Llei per la reforma p...

3,9%

Acords laborals i Pa...

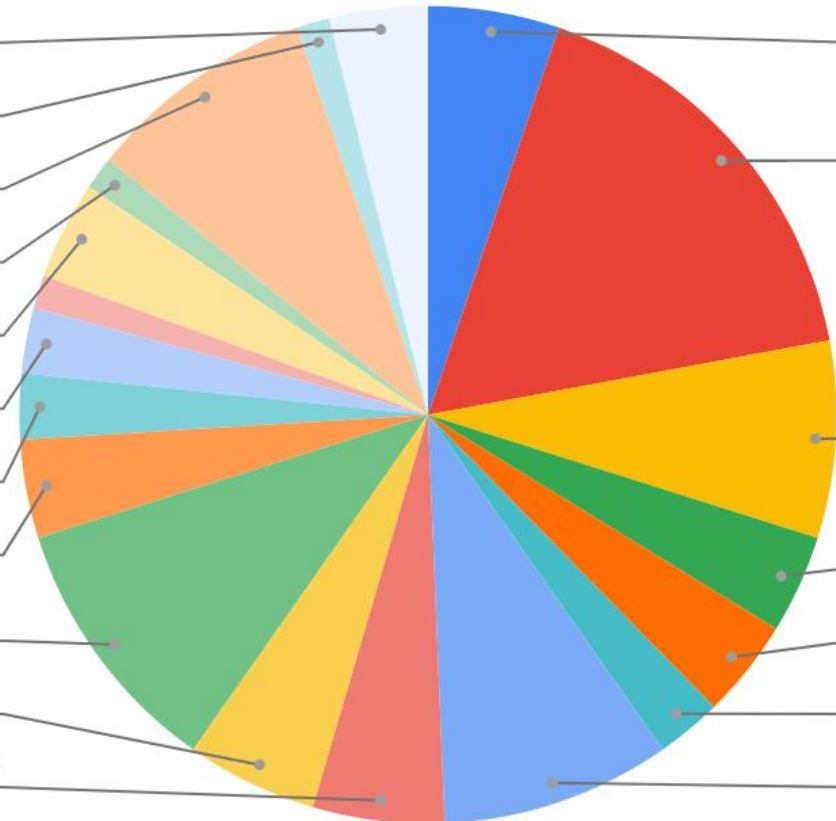
3,9%

Matança Atocha 1977

2,6%

Eleccions 77 o Elecc...

9,1%

Manis proamnistia	4
De la mort de Franco a les primeres eleccions democràtiques (77) o Constitució (78) o Estatut (79), Joan Carles I	13
Procés de transició entre el 76/77 i 78/82 + Constitució	6
Llei per la reforma política (1977) i pactes de la Moncloa	3
Acords laborals i Pactes Moncloa (77)	3
Matança Atocha 1977	2
Eleccions 77 o Eleccions del 77 i del 82	7
Eleccions del 79 i el 82	4
Evolució política entre el 79 i el 86, Esp i/o Catalunya	4
Retorn Tarradellas, Generalitat i Estatut (recuperació autonomia)	8
Estatut de Sau (1979) i/o evolució fins el 86	3
Evol. política i econòmica a Catalunya entre el 1980 i el 1986	2
Eleccions 80 a Catalunya i evolució política 80-86	2
Evolució econòmica de 1978 fins el 1982	1
Evolució política i econòmica entre el 82 i el 86 i/o eleccions 82	3
Dret a l'educació (1985)	1
23F de 1981 i/o fins el 82/86 i/o dimissió Suárez	7
Constitució 1976, PSOE i 23F 1981	1
Paper d'Adolfo Suárez a la transició i eleccions del 77	3

Vídeos resum

1. TRES ANYS QUE CANVIEN ESPANYA (P. PRECONSTITUCIONAL)

2. BASES INSTITUCIONALS DE LA NOVA DEMOCRÀCIA

3. UNA DEMOCRÀCIA FEBLE

4. CATALUNYA RECUPERA LES INSTITUCIONS

5. S'IMPOSA EL BIPARTIDISME A ESPANYA